

О‘ЗBEKISTON VA YEVROPA ITTIFOQI DAVLATLARI O‘RTASIDAGI INVESTITSION MUNOSABATLAR

Karimberdiyeva Muxlisa

Annotatsiya: O‘zbekiston va Yevropa Ittifoqi davlatlari o‘rtasidagi investitsion munosabatlar so‘nggi yillarda sezilarli darajada rivojlanmoqda. O‘zbekistonning iqtisodiy islohotlari, bozor iqtisodiyotiga o‘tish jarayoni va Yevropa Ittifoqining mintaqadagi strategik manfaatlari ushbu munosabatlarning mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda. Ushbu maqolada O‘zbekiston va Yevropa Ittifoqi o‘rtasidagi investitsion munosabatlarning asosiy jihatlari, imkoniyatlari va muammolari ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: investitsion munosabatlar, savdo aloqalari, kompaniyalar, hamkorlik, qayta tiklanuvchi energiya manbalari.

O‘zbekistonning investitsion muhiti so‘nggi yillarda jadal rivojlanmoqda. Davlat tomonidan amalga oshirilayotgan islohotlar, jumladan, iqtisodiy liberallashtirish, bojxona tartib-qoidalarini soddalashtirish va xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga qaratilgan dasturlar, O‘zbekistonni xorijiy investorlar uchun jozibador mamlakatga aylantirmoqda. 2020-yilda O‘zbekiston hukumati "Investitsiyalar va tashqi savdo" vazirligini tashkil etib, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va ularni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqdi. Yevropa Ittifoqi O‘zbekistonning asosiy savdo hamkorlaridan biri hisoblanadi. Yevropa Ittifoqi davlatlari O‘zbekistonga investitsiya kiritishda faol ishtirok etmoqda. Yevropa Ittifoqi O‘zbekistonga investitsiyalarni jalb qilishda bir qator sohalarga e‘tibor qaratmoqda. Yevropa Ittifoqi O‘zbekistonning energetika sohasida, xususan, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirishda hamkorlik qilishga qiziqish bildirmoqda. Yevropa kompaniyalari O‘zbekistonda quyosh va shamol energiyasi loyihalarini amalga oshirishda ishtirok etmoqda. O‘zbekistonning qishloq xo‘jaligi sohasida Yevropa Ittifoqi davlatlari tomonidan investitsiyalar kiritilmoqda. Yevropa kompaniyalari O‘zbekistonning qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qayta ishlash va eksport qilishda yordam berishmoqda. O‘zbekistonning transport infratuzilmasini rivojlantirishda Yevropa Ittifoqi davlatlari bilan hamkorlik qilish muhim ahamiyatga ega. Yevropa kompaniyalari O‘zbekistonning transport tizimini modernizatsiya qilishda ishtirok etmoqda.

O‘zbekistonda investitsiyalarni jalb qilish uchun bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlar mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash, xorijiy investorlarni jalb qilish va mahalliy iqtisodiyotni mustahkamlashga qaratilgan. O‘zbekiston hukumati iqtisodiy liberallashtirish jarayonini amalga

oshirmoqda. Bu jarayon doirasida davlatning iqtisodiyotdagi roli kamaytirilmoqda, bozor mexanizmlari va raqobatni rivojlantirishga e'tibor qaratilmoqda. Bojxona jarayonlarini soddalashtirish va savdo to'siqlarini kamaytirish orqali xorijiy investitsiyalarni jalb qilish osonlashtirilmoqda. Xorijiy investorlar uchun investitsiya kafolatlari taqdim etilmoqda, bu esa ularning huquqlarini himoya qilishga yordam beradi. O'zbekiston hukumati xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun turli dasturlar va strategiyalar ishlab chiqmoqda. Masalan, "Investitsiyalar va tashqi savdo" vazirligi tomonidan xorijiy investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida maxsus dasturlar ishlab chiqilgan. O'zbekistonda erkin iqtisodiy zonalar tashkil etilgan bo'lib, bu zonalarda investorlar uchun soliq imtiyozlari va boshqa qulayliklar taqdim etiladi. Bu erkin iqtisodiy zonalar xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda muhim rol o'ynaydi. Transport, energetika va kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirishga qaratilgan loyihalar amalga oshirilmoqda. Yaxshi infratuzilma xorijiy investorlar uchun jozibadorlikni oshiradi. O'zbekiston hukumati ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va kadrlar tayyorlashga e'tibor qaratmoqda. Bu xorijiy kompaniyalar uchun malakali ishchi kuchini taqdim etishga yordam beradi. Raqamli iqtisodiyotga o'tish jarayoni davom etmoqda. Raqamli xizmatlar va texnologiyalarni rivojlantirish orqali investitsiya muhitini yaxshilash maqsadida turli loyihalar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston xalqaro moliya institutlari, jumladan, Jahon banki va Xalqaro valyuta fondi bilan hamkorlikni kuchaytirmoqda. Bu hamkorlik investitsiya muhitini yaxshilash va iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishda yordam beradi. O'zbekistonda investitsiyalarni jalb qilish uchun amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Ushbu islohotlar xorijiy investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, iqtisodiy muhitni yaxshilash va mahalliy iqtisodiyotni mustahkamlashga xizmat qiladi. O'zbekistonning investitsiya muhiti kelajakda yanada rivojlanishi kutilmoqda.

Xulosa:

O'zbekiston va Yevropa Ittifoqi o'rtasidagi investitsion munosabatlar rivojlanayotgan va istiqbolli soha hisoblanadi. O'zbekistonning iqtisodiy islohotlari, Yevropa Ittifoqining mintaqadagi strategik manfaatlari va ikki tomonlama hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlar ushbu munosabatlarni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Biroq, investitsion muhitni yanada yaxshilash va mavjud muammolarni hal etish uchun qo'shimcha chora-tadbirlar talab etiladi. O'zbekiston va Yevropa Ittifoqi o'rtasidagi hamkorlik kelajakda yanada kengayishi va rivojlanishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Vaxabov A.V., Xajibakiyev Sh.X., Muminov N.G. Xorijiy investitsiyalar. O'quv qo'llanma. / i.f.d., professor A.V. Vaxabovning umumiy tahriristida. – T.: «Moliya», 2010, 330 bet.

2. Алексеев И.С. Внешнеэкономическая деятельность / И.С. Алексеев. – М.: Дашков и К, 2010. – 304 с.
3. Андрианов А.Ю., Валдайцев СВ., Воробьев П.В. Инвестиции: учебник. М.: Проспект, 2007.
4. Баранов А.О. Платежный баланс России: от кризиса до кризиса. //ЕКО, No 2, 2011.
5. Вахабов А.В., Разыкова Г.Х., Хажобакиев Ш.Х. Иностраннные инвестиции и модернизация национальной экономики / Под ред. д.э.н., проф. А.В.Вахабова - Т.: Молия, 2011. - 300 с.
6. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: учебник / под ред. д-ра экон. наук, проф. И.Н. Иванова. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 297с